

Pastorální návštěva Sv. otce v Africe

(Jan Pavel II. při generální audienci 27.9.1995)

V bazilice sv. Petra: 4000 Poláků, 2500 poutníků z Německa, Švýcarska, Rakouska, Holandska a Belgie. V sále Pavla IV. 9000 poutníků z ostatních zemí.

1. 14. září v Yaoundé na počátku slavnostní fáze zvláštního shromáždění biskupského synodu pro Afriku jsem s radostí podepsal posynodální exhortaci *Ecclesia in Africa*. V následujících dnech jsem pak tento dokument předal africkým biskupům, kněžím, řeholníkům a řeholnicím, katechetům a laikům při slavnostních eucharistických obětech, na kterých se shromáždily statisíce věřících v Yaoundé, v Johannesburgu a v Nairobi. Když jsem jim předával plody synodu, žádal jsem je, aby je meditovali a žili, aby je dokázali předávat příštím generacím: jde totiž o evangelizační poslání církve v Africe k roku 2000 a mnohem dál za tuto hranici.

V týchž dnech během slavnostních zasedání synodu se pozornost zaměřila na zásadní náměty synodu, za účasti kardinálů, delegovaných předsedů zvláštního shromáždění, biskup těch oblastí a místních, v duchu dialogu s křesťany nekatolíky a některými zástupci islámu a tradičních afrických náboženství.

Chtěl bych dnes přednést hlavní linie posynodální exhortace. I když jde ve skutečnosti o plod kontinentálního synodu, netýká se pouze Afriky, nýbrž zahrnuje také všeobecnou církev (č. 19). V Africe jsem ujistili členy těch ještě mladých církví, že církve ostatních oblastí světa jim nepřestanou pomáhat: to vyžaduje společenství, které všechny sjednocuje v téže Kristově těle.

2. Exhortace připomíná, že Africký synod byl od 2. vatikánského koncilu konečným cílem celé řady setkání afrických biskupů, kteří si chtěli vyměňovat zkušenosti a starosti svého pastorálního úsilí. Tato setkání, jež se konala s jistou pravidelností, jistě přispěla ke zrání církví, které z větší části vznikly teprve v nedávné době. Mezi vyhlášením synodu v roce 1989 a pracovním zasedáním v Římě v roce 1994 byli dotazováni věřící na všech úrovních v samé Africe: během synodu pak biskupové opravdu zakoušeli moc modlitby a svědectví celého Božího lidu.

Zvláštní shromáždění u hrobu svatého Petra ukázalo sílu žité víry církve v Africe. Sami synodální otcové ličili událost jako synod vzkříšení a naděje. Všichni spolu s římským biskupem udělali mocnou zkušenost kolegiálního společenství, které je váže ke službě vlastního lidu a všeobecně církvi.

Na konci svých pracovních týdnů se obrátili k Božímu lidu s důležitým poselstvím a předali mi návrhy, které vypracovali. Vycházel jsem z těchto prvků v apoštolské exhortaci a nabídl jsem církvi v Africe linie obnoveného pastorálního úsilí na pochodu ke třetímu tisíciletí. Jak jsem řekl v Nairobi, synod skončil, ale synod začíná. Je to stále více věcí samých Afričanů, aby zajistili životnost své církvi.

3. Hlásání evangelia v Africe má dlouhou historii: na severu sahá až k prvním křesťanským generacím a ještě dnes se uchovává živá tradice sahající ke svatému Markovi. Avšak teprve v posledních staletích došlo k tomu, že je evangelium hlášáno téměř ve všech zemích světadílu, díky velkodušným misionářům, kterým synod vzdal z celého srdce čest. Dnes stovky diecézí v Africe řídí z větší části biskupové zrození v té zemi.

Synod chtěl vzdát díky Pánu za veliké věci, které vykonal. Zároveň však synodální otcové se zabývali četnými a často tragickými obtížemi “kontinentu přesyceného špatnými zprávami” (č. 40), aniž by přitom propadali pesimismu. Tyto skutečnosti jsou výzvami pro křesťany, kteří mají konat službu dobrých samaritánů a poskytovat onu “chápací přítomnost” a zároveň starostlivou a účinnou, jakou zvláště potřebují synové a dcery Afriky (sr. č. 4).

4. Jedním z hlavních úkolů, kterým se dnešní evangelizace na onom světadílu musí zabývat, je dílo inkulturace (zakořenění do kultury). Jde o to ponořit evangelium do srdce africké kultury, plně zhodnotit vše, co je v ní kladné, a očistit, co je v ní neslučitelné s Kristovým poselstvím. Africká církev tak bude nabývat stále víc onu africkou podobu, kterou jsem mohl s velkou radostí zakoušet při liturgii, zpěvech a tancích, jakož i při tom, jak bylo přijímáno a uctěno Boží

slovo.

Naši afričtí bratři rádi zdůrazňují námět církve jako rodiny, protože tento obraz zvláště dobře předkládá podle jejich vnímavosti “tajemství” církevního života. Křesťanské společenství je totiž opravdová “rodina”, protože všichni pokřtění jsou spojeni vztahem vzájemného sdílení, který z nich vytváří v Kristu jediné tělo (sr. Řím 12,5) a má je k tomu, aby byli jedné mysli a jednoho srdce (sr. Sk 4,32). Vycházejíce z této zkušenosti “Boží rodiny” afričtí křesťané budou umět se otevřít ke všem lidem a navázat upřímný dialog i s jinými náboženstvími a především angažovat se ve prospěch chudých a posledních, aby se tak církev stala opravdu hlasem těch, kteří nemají hlas (č. 68-70).

5. Posynodální exhortace poukazujíc na tento výhled, vytyčuje nosné linie onoho programu “organické pastorální solidarity na celém africkém území a na přilehlých ostrovech”, o níž jsem mluvil již při vyhlášení Zvláštního shromáždění (Angelus 6.1.1989 sr. Ecclesia in Africa, č. 5). Vybízí africké katolíky, aby čelili výzvám třetího tisíciletí; naléhavě potřebě hlásat evangelium a vybízet ke křtu, nezbytnému prohloubení smyslu víry u pokřtěných, odvaze vydávat svědectví, volit odpuštění a smíření i v nejdramatičtějších situacích. Zvláště pak je třeba podporovat a někdy zachraňovat africkou rodinu tím, že bude evangelizována, aby pak sama byla prvním místem evangelizace (sr. kap. 4).

“Budete mými svědky v Africe”: tak zní nadpis jedné kapitoly exhortace, která přímo uplatňuje Ježíšův misijní příkaz na africké věřící a zavazuje je, aby byli hlasateli evangelia ve svých různých povoláních: od biskupů k laikům za pomoci doplňkových struktur, jež vytvářejí církevní tkáň. Jde o to budovat Boží království tím, že se buduje církevní společenství a zároveň tím, že se oduševňuje společnost, aby s pomocí milosti stále více převažovala spravedlnost, mír a společné dobro národů (sr. V. kapitola).

6. Afričtí katolíci jsou povoláni, aby byli svědky “až do končin země”. Už jsou sami misionáři pro své národy a i mimo své národy. Pro nás je to důvodem k radosti, že tyto mladé církve jsou s to již plně se podílet na starosti všech církví, jak to silně zdůraznil 2. vatikánský koncil (sr. VII. kap.).

Naplnění živou nadějí se obracíme k P. Marii, Hvězdě evangelizace, aby synod byl pro Afriku novými Letnicemi. Směrnice vypracované synodálními otci a shromážděné v této exhortaci jsou plodem intenzivní kolegiální práce. Kéž jsou pro všechny katolíky světa dílu podnětem a opěrnými body k orientaci v jejich každodenních odpovědích na křestní závazky. Kéž africká církev za pomoci všech dokáže stále účinněji uskutečňovat své evangelizační poslání na prahu třetího tisíciletí.

Josef Kolářek, S.J.

Radio Vaticana

Myšlenka na neděli

Slovo na neděli

28. neděle během roku C

Jeden z desíti

Zamyšlení nad úryvkem

Lk 17,11-19

Nikdo se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, jen tento cizinec

Dříve než se necháš těmito řádky provázet příběhem deseti malomocných, přečti si dnešní kratičký úryvek z Lukášova evangelia. Jestliže se dobře připravíš a soustředíš, můžeš být nejen svědkem, ale i spoluúčastníkem náhlého uzdravení.

Ježíš se ubírá se svou družinou opět do Jeruzalému. Miluje toto město, kde stojí chrám jeho Otce. Jeho cesta je pro tebe příkladem a povzbuzením, abys ráda putovala na místa, která si Bůh vyvolil, aby je posvětil a rozdával zde své milosti a dary. Nelituj námahy a připoj se kajícně k poutníkům, vždyť v jejich středu je sám Boží Syn.

Nedaleko jednoho sídla jde poutníkům vstříc jiná skupina. Ty nešťastníky postihla zlá

nemoc, která je odsoudila k údělu vyhnanců. Nakazili se malomocenstvím, které začalo nenápadnými příznaky, ale pak neúprosně prostupuje celým tělem, až je přivede k bolestnému mrtvolnému rozkladu za živa. Odpor a hnus, který pociťuješ již při samém pomyslení na zmrzačená rozpadající se těla, je pro tebe upozorněním, že se zde setkáváš jen s náznakem politováníhodného stavu, do jakého přivádí lidskou duši malomocenství hříchu.

Někdo těm nešťastníkům vrátil naději. Pospíšil si, aby je upozornil, že tudy podle svého obyčeje půjde veliký Prorok a Divotvůrce. Co lepšího mohl pro ně vykonat? Nemocní se s důvěrou chápou své příležitosti. Propást Ježíše, když jde okolo, může znamenat, že by jej propásli navždy. Zůstávají stát opodál, ale ani zákonem předepsaný odstup nijak nezmenšuje jejich víru, která jim vnuká ta nejlepší slova: “Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!”

Volili prosbu, které Ježíšovo Srdce nemůže odolat. Tu nesmírnou pouť z lůna Otcova až na zem podnikl právě proto, aby ukázal lidem svou nekonečnou slitovnost. Má od věčnosti před očima všechnu tu bídu, kterou si lidský rod přivodil jako důsledek své pýchy a vzdoru. Pokorná prosba o smilování otevírá dokořán brány jeho všemohoucnosti, která tolik touží vrátit a obnovit ztracené zdraví těla i duše.

Ježíš tentokrát neuzdravuje prosebníky okamžitě. Dává jim pokyn, který je v souladu s předpisem Mojžíšova zákona: “Jděte a ukažte se kněžím!” Jejich uzdravení bude dokonalé, bude-li potvrzeno úřední autoritou. Skupina prosebníků bez váhání plní Mistrův příkaz. Jejich poslušnost je potvrzením jejich víry. Vzpomeň si na to, kdykoliv uslyšíš ve svém srdci výzvu, abys představila knězi stav své duše. Poděkuj Pánu, že ti dává k dispozici tak snadno dostupnou svátostnou instituci, kde se ti dostane ujištění, že jsi očištěna.

Víra a poslušnost vrátila malomocným beznadějně ztracené zdraví. Zoufalé vyhlídky na dlouhé a strastiplné umírání v bezútěšné opuštěnosti se nečekaně mění v novou perspektivu, která vrací uzdraveným životní radost, sílu a přátele, proživej s nimi jejich šťastnou proměnu s vědomím, že opravdové uzdravení duše a srdce ti vrací ještě mnohem více.

Jeden z omilostněných pociťuje v tomto stavu nejen radost, ale i hlubokou vděčnost. Jeho srdce jej táhne zpět, aby poděkoval svému dobrodinci. Na radostnou událost desetinásobného zázraku padl stín lidské nevďčnosti. Ježíši se přišel s díky poklonit jen cizinec a jinověrec. Kde je ostatních devět? Boží velkodušnost by neměla být nikdy přijímána jako samozřejmost, ani těmi, kteří se domnívají, že mají k Bohu blízko. Zamysli se nad Ježíšovou otázkou a vzpomínej, zda i tebe nezahanbuje upřímná vděčnost těch, kterým se dostalo mnohem méně poznání a milosti, než tobě. Nemyslíš, že jsi povinna děkovat z celého srdce nejen za to, co jsi ztratila a opět našla, ale za všechno, co jsi a co máš? To, že jsi, že jsi zde, že víš, kdo je to Ježíš, a můžeš s ním osobně hovořit, kdykoliv chceš, to je vlastně ještě mnohem větší zázrak než uzdravení desítky malomocných.

Blahopřej Samaritánovi k jeho obnovenému zdraví a navrácené radosti a poděkuj mu za jeho příklad a upřímnost, s jakou hlasitě chválí Boha. Nemáš o nic méně důvodů k vděčnosti a chvále. Ale nejdříve si dobře prohlédni svou duši, dokud máš Ježíše tak blízko. Jsou-li tu známky nastupující či dokonce pokročilé choroby, využij této příležitosti tak, jak to učinilo těch deset.

Ježíši, Mistře, smiluj se nade mnou!

Bratr Amadeus

16. října - sv. Markéta M. Alacoque

“Ježíšovo Srdce je odpověď, kterou dává Bůh na úzkostné očekávání lidstva.” Toto chce říct kardinál Wyszyński, když píše: “Úcta k nejsvětějšímu Srdci nabízí umírajícímu světu to, co je nejpotřebnější: zjevuje mu Boha milosrdenství”.

Sv. Markéta-Marie byla nejen obdařena zjevením, ale stala se i poslem a apoštolem Ježíšova Srdce.

Pobožnost k Ježíšovu Srdci s oduševněním přijímalo 19. století, zvláště ve své druhé polovině. Svátek Srdce Ježíšova se r. 1856 rozšířil na celou Církev. Markéta-Marie, které Ježíš

zjevil tuto pobožnost, byla vyhlášena za blahoslavenou r. 1864. Lev XIII. zasvětil r. 1899 celý svět Nejsvětějšímu Srdci. Toto všechno přispělo, že se pobožnost velmi šířila. Obrazy božského Srdce se šířily všude, po kostelích i domácnostech.

Ve stejném duchu a se stejným zápalem začalo 20. století. Ale po první světové válce přichází k určité, ne ještě velmi viditelné únavě v pobožnosti k Ježíšovu Srdci. Objevily se i první kritiky, takže Pius XI. hovoří ve své encyklice *Miserentissimus* už o “pomlouvačích” této pobožnosti. Ale protivníky to neodzbrojilo. A tak pomalu začíná mezi křesťany narůstat pokušení opustit staré formy duchovního života, protože je považovali za zastaralé. Toto podnítilo Pia XII., aby r. 1956 napsal encykliku *Haurietis aquas*, ve které vyjadřuje lítost nad nedostatkem úcty, který se u některých projevoval k pobožnosti k Ježíšovu Srdci. Navzdory jasnosti a hloubce papežského dokumentu - pravé magny charty pobožnosti k Ježíšovu Srdci - nic se nezměnilo na všeobecném nezájmu. Dokument neměl téměř žádnou odezvu. Ani apoštolský list Pavla VI. z roku 1965 *Investigabiles divitas Christi* neměl větší úspěch.

Přirozeně, že v době všeobecné kontestace, která postihuje autoritu nejvyššího učitelského úřadu, některá základní dogmata naší víry a některé morální principy, nemohla pobožnost k Ježíšovu Srdci sklidit mnoho sympatií.

Hluboký důvod odporu, se kterým se setkává pobožnost k Ježíšovu Srdci, se skrývá v krizi mystiky v dnešní Církvi. Není pochyb, že tato krize je úzce spojena s krizí víry (pochybnosti o dogmatech, nedůvěra k evangeliu, “demýtizace” Spasitelových zázraků) a s krizí autority. Útoky např. na důležitost kněžského celibátu, na hodnotu zasvěceného panenství, na nadpřirozenou plodnost poslušnosti anebo snášení utrpení - to všechno vychází z toho, že se zapomíná na duchovní prvenství, že se prakticky pohrdá kontemplativní modlitbou a hledáním Boha, že se nežije v Ježíšově intimnosti. Potom je pochopitelné, že pobožnost k Ježíšovu Srdci, která má vést duše k vlastnění Spasitelových citů, k pronikání do tajemství jeho lásky, k stále většímu spojení s Ježíšem, které staří mystikové symbolizují “výměnou srdcí”, vícerym nevyhovuje; vzniká v nich odpor proti čisté nadpřirozenosti, která hledá Boha pro Boha samého, místo aby stavěla do první řady apoštolskou a charitativní práci, ba i pozemské štěstí lidstva...

Když se dnes mluví o mystické krizi, znamená to, že se na první místo staví péče o blahobyt, potom pastorační a apoštolské práce, a nakonec, zcela okrajově, dogmatické otázky bez jakékoliv péče o mystický život, to znamená bez starostí, aby se duše přivedly k osobnímu styku s Bohem (a aby takto žil i ten, co je vede), aby duše činily pokroky v božské důvěrnosti za pomoci kontemplace a askeze tak, že se nakonec cele oddají působení milosti, která očišťuje a přetváří.

Jistě čtení a studium a zejména následování mystiků vyžaduje velkou námahu v soustředění. A právě zde se skrývá závažná těžkost naší doby, která se rozplývá ve venkovních zaměstnáních, nechce se nořit do nitra duše a mrhá duchem. A tak první příčinou dnešní krize mystiky je neustálý zájem o všechno, co je mimo nás samé. A opravdu, jaké velké pokušení se skrývá v rádiu, televizi, autech a také v nekonečných schůzkách, zasedáních. To všechno našim současníkům umožňuje, že nemusí sami přemýšlet, ale jen pasivně hltat novoty, i ty nejpraktičtější recepty! V tichu je nám těžko! Dnes je mnoho lidí, kteří, aby mohli pracovat, potřebují mít jakýsi “hudební podklad” anebo lépe permanentní hluk! Lidé se bojí ticha, protože toto nás staví tváří v tvář sobě samým, našim skutečným problémům a tváří v tvář Bohu!

Soustředění, nutné už pro studium děl běžné duchovnosti a skutečné mystiky, je ještě více potřebné, když se od teorie přechází k praxi. V takovém případě jde opravdu už o přechod k důvěrnějšímu a hlubšímu spojení s Bohem, než je jednoduché spojení skrze všeobecnou víru. Jde o to, abychom pronikli do tajemství Boha a jeho království, abychom čerpali z nepochopitelného Kristova bohatství, abychom viděli a pocítili, jak dobrý je Pán. Totiž mystický život spočívá v tom, že Boží přítomnost nejen cítíme, ale i prožíváme, že se utvrzujeme ve víře, a to ve víře, která umí proniknout přes vnější jev, pozvednout se nad pochybnosti a váhání, nad smyslovost a její pokušení, očistit se, aby dala samu sebe pro Boží akci, která očišťuje a přetváří. A tak člověk

nemůže vkročit do mystického života bez toho, aby se neoddal modlitbě, anebo lépe řečeno, kontemplaci, která spočívá podstatně v tom, že duše žije v Boží přítomnosti...

Mysterium a mystika pocházejí z téhož řeckého slova “myo” - což znamená “zavřít”. Podle toho je třeba zavřít za sebou dveře, jak to žádá Ježíš od toho, kdo se chce modlit. Je třeba zavřít uši, oči, ústa, aby se Bůh otevřel duši, která se zbavila sebe samé a připravila se přijmout Boha, který je v hluku nepřístupný. Bůh se hlásí, ale ne hromem nebo vichrem, ale lahodným vánkem. Bůh nekřičí na veřejných tržištích, ale diskrétně klepe na dveře duše, které nikdy neotvírá násilím. Bůh respektuje naši svobodu a zdvořile mlčí, když my mluvíme. Nu, proč bychom nebyli i my vůči němu taktí a mlčeli, když se chce na nás obrátit...

Život víry a lásky, a ještě více mystický život, existuje jen jako osobní...

V mystice vstupuje do individuální duše božská přítomnost života a akce. Někteří by dnes stejně jako kdysi Wiliam James se zvlášť omezeným duchem rádi protestovali “jménem demokratického ducha” proti Bohu, “který nemá jinou práci než udělovat zvláštní milosti... proti Bohu oblíbenců a stranickosti”. Jménem absolutní rovnosti by chtěli podvědomě vidět duše na stejné úrovni duchovního života, která nemusí být právě nejvyšší. Konečně výjimečná duše se vystavuje nebezpečí, že se svými požadavky stane překážkou pro ostatní ovečky, jakož i pro samotného pastýře, což by bylo katastrofální pro tuto duši. Vždyť Bůh ji vyvolil a určil, aby se zvedala k němu cestami, které nejsou právě obvyklé; ale stává se, že ten, kdo je za toto nadpřirozené vedení zodpovědný, není zasvěcen do těchto cest a mystických stavů. To je “zrada kléru”, za kterou mohou duše velmi drazé platit. Sv. Markéta-Marie trpěla těžká vnitřní muka právě vinou nezkušených duchovních vůdců a “učených osob”, kterým bylo svěřeno, aby zkoumali její případ a kteří nebyli schopni rozlišit Božího ducha od ďábelského a chorobného. Bylo třeba počkat na pomoc rozhodného a svatého muže, otevřeného mystickému světu svými studii a vlastní zkušeností. Byl to Klaudius la Colombiere, který ji uspokojil a začal vést...

Pro nedostatek zkušených a schopných vůdců, pastýřů, kteří by starostlivě dávali pozor na každou svou ovci, aby ji vedli k milostem, které jí Bůh osobně dává, některé duše nemohou používat Boží blízkosti, ani její něžnosti v užším spojení s Kristem. Neříká se jim totiž o modlitbě, aspoň ne v dostatečné míře, o vnitřním životě, o duchovních požadavcích. Důsledkem toho je, že duše jdou jinam hledat to, co nenacházejí u těch, kteří už svým povoláním jsou určeni, aby byli jejich duchovními vůdci.

A tak jedni přistupují k sektářským tajemstvím v naději, že tam najdou když už ne mystický, tak aspoň nadpřirozený život: jdou k adventistům nebo dokonce k hinduismu, který dává první místo kontemplaci a ne akci.

Jiné duše, místo aby zůstaly věrné pravdám své víry, řítí se do iluminismu falešných zjevení, pseudozázraků, věří poselstvím hypnotizérů a šarlatánů. Tito lidé se stávají velmi nábožnými, ale zároveň fanatiky a sektáři, neposlouchají církev, nepřiznávají církevnímu představenstvu vedení Svatého ducha, ale sami si přisvojují toto vedení. Je třeba hodit po nich kamenem? Kdyby se byli setkali s opravdu osvícenými vůdci po nadpřirozených cestách, dostatečně trpělivými a laskavými, aby pochopili jejich hluboké potřeby, pravděpodobně by nebyli sešli na nepravé chodníky. (Jak potřebné je tedy modlit se nejen za nová duchovní povolání, ale za kněze vůbec.)

(J. Ladame, přel. MB)

“Nejdokonalejší ze všech modliteb”

Úvahy nad modlitbou Otčenáš

“Posvět’ se jméno Tvé”

Neprosíme touto prosbou o posvěcení Boha samotného: vždyť Bůh je nekonečně svatý a nikdo nemůže k jeho svatosti nic přidat. “Boží svatost je nepřístupný střed jeho věčného tajemství.”¹⁾

Neprosíme tedy o posvěcení Boha samotného, ale o posvěcení jeho jména. Co se myslí tímto Božím jménem? Jde o to, že se ona nekonečná, nepřístupná Boží svatost zjevila a projevila navenek, že vyzařovala navenek, a to už v díle stvoření a pak v dějinách spásy, které po období

starozákonním, po období vyvoleného izraelského národa, vrcholí vtělením Syna Božího, příchodem Ježíše Krista na tento svět, a pokračují obdobím Církve. Toto zjevení a projevení Boží svatosti navenek, toto její vyzařování navenek se v Písmu sv. nazývá Boží slávou či zjevením Božího jména.2)

Když ovšem prosíme o posvěcení jména Božího, neprosíme o posvěcení tohoto jména samotného: vždyť “svaté a velebné je jméno jeho” (Ž 110/111,9), vždyť Bůh je svatý, i když se zjevuje a projevuje navenek, svatý ve všem svém díle navenek. Neprosíme tedy o posvěcení jména Božího samotného, ale o jeho posvěcení v nás a skrze nás. Jak může dojít k tomuto posvěcení jména Božího v nás a skrze nás? Dochází k tomu, když Pána Boha poznáváme, uctíváme a milujeme, a to verbo et exeplo - slovem a příkladem: slovem, totiž když mluvíme o Bohu nebo mluvíme s Bohem v modlitbě, a příkladem, totiž když celým svým životem ukazujeme, že známe, ctíme a milujeme Boha - podle slov Pána Ježíše: “Tak ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích” (Mt 5,16).

Když někoho nebo něco miluji, chci, aby to i druzí poznávali, ctili a milovali, a to platí v míře nejvyšší i o Pánu Bohu. Neprosíme proto první prosbou modlitby Otčenáš jen za posvěcení jména Božího v nás a skrze nás, ale i ve všech ostatních lidech a skrze ně, a to zvláště v těch a skrze ty, kdo dosud Boha nepoznali nebo tonou ve svých hříších3).

Shrneme-li to, co bylo dosud napsáno, můžeme říci, že když prosíme: “Posvěť se jméno tvé,” prosíme o to, abychom my i všichni ostatní lidé poznávali, uctívali a milovali Boha, a to svými slovy, svou modlitbou a celým svým životem. Tak můžeme také pochopit, proč se říká, že tato první prosba modlitby Páně obsahuje v sobě zavinutě i všechny její zbývající prosby.4)

Poznámky:

1) Katechismus katolické církve. Přel. J. Kolářek. 1. vyd. Praha, Zvon 1995, č. 2809, s. 681 (dále KKC).

2) Srv. tamtéž.

3) Srv. Katechismus z nařízení sněmu Tridentského k pastýřům duchovním a z rozkazu Pia V., papeže římského, na světlo vydaný. Praha, Dědictví sv. Prokopa 1867, IV, 10, ot. č. 5 a 6, s. 493.

4) Srv. KKC, č. 2815, s. 682.

“Přijď království tvé”

V této prosbě, jak je patrné, prosíme o příchod Božího království. Boží království je tam, kde Bůh kraluje, vládne. Už všechno stvořené je Božím královstvím: Bůh je totiž nejvyšší Pán a Vládce všeho stvořeného - andělů, lidí i vesmíru, neboť všechno toto stvořené stvořil, udržuje v existenci a řídí. Avšak o toto Boží království, které můžeme nazvat přirozeným Božím královstvím, nám v druhé prosbě modlitby Otčenáš nejde, nýbrž o Boží království nadpřirozené, které je Božím královstvím po výtce, Božím královstvím v užším slova smyslu. Je to Boží království, které první lidé svým hříchem promarnili, které bylo předobrazeno a připravováno vyvoleným národem izraelským a které bylo obnoveno vtělením Syna Božího a jeho výkupnou smrtí na kříži.

Na toto nadpřirozené království Boží, Kristem obnovené, můžeme nahlížet z trojího zorného úhlu: jako na Boží království v nás, mimo nás a nad námi.1)

Království Boží v nás má na mysli Pán Ježíš, když říká: “Boží království je mezi vámi” (Lk 17,21), ve vás, a myslí tím naši účast na Božím životě čili milost Boží posvěčující a s ní spojené božské ctnosti víry, naděje a lásky. Vždyť v duši toho, kde je v milosti posvěčující, kdo v Boha věří, v něj doufá a jej miluje, přebývá a kraluje sám Bůh. Království Boží v nás je tedy království milosti.

Království Boží mimo nás je pak Církve.

A konečně království Boží nad námi je ono, o němž v evangeliích slyšíme Pána Ježíše mluvit: “Pojd'te, požehnaní mého Otce, přijměte jako úděl království, které je pro vás připravené od založení světa” (Mt 25,34). Je to království rajskeho štěstí a radosti po smrti v nebi a zvláště

na konci časů, kdy bude Bůh “všechno ve všech”. Království Boží nad námi je tedy království nebeské slávy.

Království Boží v nás čili království milosti, království Boží mimo nás čili Církev a království Boží nad námi neboli království slávy spolu úzce souvisejí, neboť normální cesta, jak člověk dosahuje milosti, království Božího v nás, je skrze Církev, království Boží mimo nás, zvláště skrze její svátosti, a milost Boží naopak buduje Církev. A milost, získaná normální cestou skrze Církev, pak svou přirozeností směřuje k dosažení nebeské slávy, království Božího nad námi, je nutnou podmínkou k dospění do něho: “neboť není možné”, jak praví tridentský katechismus, “aby v někom kralovala sláva Boží, pokud v něm dříve nepanovala milost Boží”.²⁾ Říkáme proto, že “gratia est semen gloriae” - “milost je semenem slávy” či - podle slov Pána Ježíše - “pramenem vody tryskající do života věčného” (Jan 4,14).

Toto Boží království v nás, mimo nás a nad námi je “drahocennou perlou”, pro jejíž dosažení se vyplatí prodat všechno, co máme, a koupit si ji.³⁾ Vždyť “si nelze představit,” jak praví papež Pius XII., “nic vznešenějšího, nic ušlechtilejšího, nic úctyhodnějšího, než patřit do svaté, katolické, apoštolské a římské Církve,”⁴⁾ království Božího mimo nás. Vždyť “dobro milosti”, království Božího v nás, “u jednoho člověka je větší než přirozené dobro celého vesmíru.”⁵⁾ A co říká o nesmírném dobru nebeské slávy, království Božího nad námi? Asi jen to, co říká Písmo svaté: “... co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, a nač člověk nikdy ani nepomyslel, co všechno Bůh připravil těm, kdo ho milují” (1 Kor 2,9; srv. Iz 64,3; 65,17).

Touto druhou prosbou modlitby Páně prosíme také o všechny prostředky, kterými se Boží království hledá a nalézá, a v jejím duchu se je také snažíme co nejlépe využívat: ať jsou to svátosti, modlitba či dobré skutky.

A jako i u ostatních proseb modlitby Páně neprosíme o to všechno pouze pro sebe samé, ale i pro všechny ostatní lidi.

Když tedy prosíme: “Přijď království tvé,” prosíme o rozšíření, upevnění a povznesení Církve, království Božího mimo nás; o to, aby se rodila a rostla milost Boží posvěcující v lidských duších, království Boží v nás, a o to, abychom my i všichni ostatní lidé dosáhli jednou nebeské slávy, království Božího nad námi.

Poznámky:

1) Srv. Pospíšil, J.: Co jest Církev? Brno, Občan. tiskárna 1925, s. 9-15.

2) Katechismus z nařízení sněmu Tridentského k pastýřům duchovním a z rozkazu Pia V., papeže římského, na světlo vydaný. Praha, Dědictví sv. Prokopa 1867, IV, 11, ot. č. 11, s. 501.

2) Srv. Mt 13,45-46.

4) Pius XII.: Enc. O tajemném těle. Cit. in: Život v Kristu. Katechismus pro dospělé. Druhé opr. vyd. Řím, Křesťan. akademie 1968, s. 106.

5) Sv. Tomáš Akvinský: Summa theologiae I-II, q. 113, a. 9, ad. 2

“Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi”

Tato prosba modlitby Otčenáš velice vhodně následuje za prosbou: “Přijď království tvé”, neboť ukazuje tak na to, že ten, kdo chce dosáhnout nebeského království, musí plnit vůli Boží - podle slov Pána Ježíše: “Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane! vejde do nebeského království, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce” (Mt 7,21).

“Bud' vůle tvá”

Co se v této prosbě myslí onou vůlí Boží? Myslí se jí vůle Boží navenek projevená, oznámená, totiž to, co nám Bůh přikazuje či zakazuje činit, abychom tak jednou dosáhli nebeského království: všechno, co nám přikazuje věřit: všechno, co nám přikazuje či zakazuje konat, mluvit či myslet,¹⁾ a to zvláště v duchu dvojího přikázání lásky k sobě a k bližním.

Člověk sám ovšem není schopen tuto vůli Boží plnit. Není toho schopen na prvním místě člověk neospravedlněný, nepokřtěný, protože rána dědičného hříchu natolik zatemnila jeho rozum, že se mýlí v poznání toho, co je dobré či zlé, nebo to poznává nesnadno a s obtížemi, a natolik oslabila jeho vůli, že často nerad koná dobro a rád koná zlo.

Plnit vůli Boží není však sám schopen ani člověk ospravedlněný, protože mu sice byl ve křtu svatém odpuštěn dědičný hřích, ale zůstávají v něm následky tohoto hříchu, zůstává ještě ve stavu duchovní rekonvalescence.

Proto, abychom dokázali plnit vůli Boží, potřebujeme stále pomoc Ježíše Krista. On - Ježíš Kristus - nám pomáhá svým²⁾ příkladem, neboť "byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži" (Flp 2,8), už při svém příchodu na tento svět řekl: "Tady jsem, abych plnil, Bože, tvou vůli" (Žid 10,7; srv. Ž 39/40,8-9) a ve chvílích své smrtelné agónie v zahradě Getsemanské se modlil: "... avšak ne má vůle ať se stane, ale tvá" (Lk 22,42).

Ale to by bylo málo, kdyby nám Pán Ježíš pomáhal plnit vůli Boží jenom svým příkladem: on nám především pomáhá svou milostí, kterou nám zasloužil svou poslušností, svým poslušným obětováním se na kříži. Stává se tak nejenom vzorem našeho jednání, ale i jeho "živým a vnitřním vodítkem"³⁾.

"Jako v nebi, tak i na zemi."

S tím, že nám Pán Ježíš pomáhá plnit vůli Boží svým příkladem a svou milostí, také souvisí druhá část třetí prosby modlitby Otčenáš: "Jako v nebi, tak i na zemi." Můžeme ji sice vykládat v tom smyslu, že máme plnit vůli Boží tak, jak ji plní andělé a svatí v nebi, a s pomocí jejich přímluvy; avšak hlubší výklad nám poskytuje sv. Augustin, když říká: "... buď vůle tvá v Církvi, jako v našem Pánu, Ježíši Kristu, buď v Nevěstě, která mu byla zasnoubena, jako v Ženichovi, který splnil Otcovu vůli."⁴⁾

Když tedy prosíme: "Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi," prosíme o to, abychom podle příkladu Pána Ježíše, andělů a svatých a s pomocí milosti Boží a přímluvy andělů a svatých dokázali plnit to, co nám Bůh přikazuje či zakazuje činit, abychom tak jednou dosáhli nebeského království.

Poznámky:

1) Viz: Pospíšil, J.: O Bohu jednom podle přirozenosti. Traktát spekulativně dogmatický. Velehrad, Cyrilo-metodějský tis. spolek 1923, s. 346; Katechismus z nařízení sněmu tridentského k pastýřům duchovním a z rozkazu Pia V., papeže římského, na světlo vydaný. Praha, Dědictví sv. Prokopa 1867, IV, 12, ot. č. 11, s. 510.

2) Srv. Katechismus katolické církve. Přel. J. Kolářek. 1. vyd. Praha, zvon 1995, č. 2074, s. 514 (dále KKC).

3) Tamtéž.

4) Sv. Augustin: De sermone Domini in monte, 2, 6, 24: PL 34, 1279, Cit, in: KKC, č. 2827, s. 685.

P. Štěpán Martin Filip OP

320 let od zjevení Markétě-Marii Alacoque

Od Letnic 1973 až do Vánoc 1975 se slavil Svatý rok. Svatý otec pro něj zvolil zvláštní úmysl. Papež si přál, aby v tom požehnaném čase celá Církev jako Panna Maria přemýšlela ve svém srdci (Lk 2,19) o velkých událostech a o tajemstvích spasení. Je potřeba se s otevřeným srdcem postavit před velkou skutečnost Boha Stvořitele a v spásné lásce Ježíše Krista znovu porozmýšlet o svém životě.

Obrácení, obnova, smíření! Jsme přesvědčení, že toto znamená návrat k Božímu Srdci. Srdce Bohočlověka stojí před očima duše a svědomí jako znak a zdroj spásy. Jsme přesvědčení, že obnovená úcta Ježíšova Srdce se stane plodným prostředkem upřímné duchovní obnovy. Tato úcta není jakousi povrchní nasládou pobožností; v ní se ponořujeme do nejhlubších hloubek Ježíšovy boholidské skutečnosti a tajemství. V Kristově Srdci se Bůh nejbliže a nejlidštěji zjevuje jako Láska. Láska je Božím životem.

Tato spásná Boží láska se pořád vznáší nad horizontem lidských dějin ve znaku Srdce, otevřeného vojákovým kopím (Jn 19,34). V biblickém smyslu srdce znamená nejnuitnější život člověka a v těchto hloubkách se uskutečňuje duchovně-morální bytost člověka. Proto mnoho vyslovíme o člověku, když řekneme: to je člověk dobrého srdce, anebo: tento člověk nemá srdce.

Znak a symbol srdce označuje nám nevýslovné bohatství Ježíše Krista, boholidské hloubky, z nichž neustále vyvěrá láska k nám. Poznat tuto skutečnost, tuto pravdu, což to neznamená připravit vlastní srdce? V přemnohých duších zjevení Ježíšova Srdce umožnilo příchod Božího království cestou upřímné konverze.

Oslava Svatého roku se časově shodovala s oslavou 300. výročí Ježíšova zjevení se řeholnici Markétě-Marii Alacoque v klášteře Navštívení v Paray-le-Monial. Ježíš této řeholnici říkal o bohatství a tajemství svého Srdce. Tato Pánova zjevení se stala v letech 1673, 1674 a 1675.

Pravda, jsou to soukromá zjevení. Ale Bůh si nezahrává ani se soukromými zjeveními. I tato jsou znakem Boží přítomnosti, starostlivosti a lásky k člověku. Ježíš Kristus žije a je přítomný v Církvi, a když k nám tedy promluví i cestou privátních zjevení, což to není z naší strany znak pozornosti, úcty a lásky, jestliže s potřebnou vážností i o těchto poselstvích uvažujeme ve svém srdci? Církev přirozeně má právo i povinnost je prozkoumat a když se přesvědčí, že v takovémto charizmatu se opravdu projevuje Bůh, věřící nemohou přejít vedle takového Božího poselství lehkovážně.

Boží láska a Boží moudrost má mnoho způsobů, jak k nám promluvit pro naše dobro. Pokud lidská poblouzení dlouhodobě připravovala odpad lidí od Boha a stala se pařeníštěm civilizace bez srdce v osobních a mezinárodních vztazích. Ježíš Kristus zjevuje své Srdce jako útočiště pro Církev i svět.

Desítky miliónů bezcítěně zničených lidských životů v dvacátém století dostatečně dokazují, kam se řítí lidstvo, když lidé, zvláště ti zodpovědní, zůstanou bez srdce. Lidské srdce potřebuje Srdce!

V prvním zjevení 27. prosince 1673 Kristus říká: “Mé Božské Srdce je rozpáleno láskou k lidem... A ono se jim zjevuje, aby je obohatilo svým drahocenným bohatstvím, které ti odhaluji, a které obsahuje milosti posvěcení a spasení, tak potřebné, aby je vytáhlo z propasti zkázy.”

Těmito slovy chce nám Ježíš znovu připomenout a zdůraznit velkou pravdu Zjevení: “Vždyť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby nikdo, kdo v něho uvěří, nezahynul, ale měl život věčný.” (Jn 3,16)

Celé Boží zjevení nám dokazuje pravdu, že Bůh miluje člověka a touží po jeho časné i věčné spáse. Což není vtělení Božího Syna a jeho smrt na kříži nejpřesvědčivější řečí této lásky? “Nikdo nemůže více milovat, jako když svůj život položí za přátele!” (Jn 15,13) Uctívat Ježíšovo Srdce znamená věřit této lásce. A věřit této lásce znamená najít bezpečnou cestu k odpuštění, k smíření s Bohem a lidmi.

Současnému člověku je třeba znovu a znovu říkat o srdci, protože v mnoha vztazích zkouší tvrdost bez srdce a ve vlastním svědomí nese břemeno své hříšnosti.

“Vždyť on je náš pokoj!... Přišel zvěstovat pokoj vám, dalekým, a pokoj i blízkým, protože skrze něho oba máme v jednom Duchu přístup k Otcí” (Ef 2,14...18).

V Ježíšově Srdci se uskutečňuje smíření svatého Boha s hříšným člověkem.

Při druhém zjevení v červnu 1674 Pán oznamuje ponížené Markétě jednu intimní touhu svého Srdce. Připomeňme si Ježíšovu úzkost v Getsemanské zahradě! Hřích a nenávist mu chystají smrt. Nepřátelé ho brzy obklíčí, aby ho vedli křížovou cestou. Lidsky se chvěl před tímto utrpením, které bude pro mnohé zbytečné. Lidsky si přál, aby nebyl sám, aby jeho přátelé byli při něm. “Smutná je duše má až k smrti. Zůstaňte tu a bděte se mnou!” (Mt 26,38) “Nemohli jste tedy ani hodinu se mnou bdít?” (Mt 26,40)

Zjevením v červnu 1674 Ježíš chce v srdci věřících vzbudit náklonnost, ochotu zadostučinit za urážky, kterými hříšníci svými hříchy pohrdají jeho láskou, a svým nepřátelstvím a nenávistí prodlužují getsemanskou noc a Velký pátek. Mnozí se trvale projevují jako jeho nepřátelé svým životem, protože “žijí jako nepřátelé Ježíšova kříže”. Ježíš se chce projevit jako přítel zvláště těm, kteří ho nenechávají samotného. Výrazem této pozornosti, tohoto hlubokého přátelského spolucítění s Ježíšem je pobožnost prvních pátků v měsíci podle výslovného Ježíšova přání.

Některým překáží tento počet, ale pro nás, kteří žijeme v čase, i tato časová znakovitost má svůj smysl. Boží pedagogika se přizpůsobuje nám. Vytrvat v takovémto cvičení po devět měsíců, copak to neznamená dozrát pro trvalý eucharistický život? Pro onu dobu, kdy i svatým duším bylo těžko dostupné svaté přijímání, tato Ježíšova touha je božským pedagogickým tahem, aby v Církvi vychovával lidi k hladu po Eucharistii. Už z dětství vím, co znamená tato pobožnost pro přeměnu rodiny, pro náboženský život farnosti, pro osobní náboženský život farnosti, pro osobní náboženský život. Podcenit tento prostředek eucharistické výchovy znamenalo by opravdu nerozumět Božím úmyslům.

Ježíš vyjádřil také přání, aby se před prvním pátkem, podle možnosti v noci ze čtvrtka na pátek, konala pobožnost svaté hodiny. Touto pobožností přátelské duše odpovídají na výzvu: **Bděte se mnou!**

Šlechtné duše to cítí hluboce a chtějí být s Ježíšem jako přátelé. Do jeho lásky vlévají svou lásku, když se modlí za hříšníky, za nepřátele. Což nebyl tento náš smír za dnešní hříchy světa útěchou pro Ježíšovo Srdce v oné úzkostné getsemanské noci?

Věrné duše, které vážně pochopí a konají tyto pobožnosti, nutně dozrávají ve své víře a lásce a prohlubuje to u nich svědomitost v denních povinnostech. To v nich vychovává spásnou lásku tak, že jim stále více záleží na tom, aby svou modlitbou a pokáním jako výrazem lásky spolupracovali s Ježíšem na spáse lidí.

Hřích je vždy hříchem: ponížením člověka, rozvrácením člověka, ale i těžkou urážkou Boha, který je Lásky (1 Jn 4,16). Celá Bible je Božím výkřikem proti hříchu, kterým se člověk bláznivě odtrhává od lásky, přetrhává smlouvu s Bohem a svedený klamným úspěchem sklouzává na cestu svého neštěstí. Největší lži, kterou "vrah lidí od počátku" klame lidi, je blud, že není hřích. A z hříchu povstávají mnohá neštěstí lidí, rodin, světa.

Pobožnost k Ježíšovu Srdci vypěstuje v nás správné chápání hříchu, odpor vůči němu, ale i upřímnou lásku a starostlivost o ty, kteří jsou hříchem zbláznění.

Ve třetím zjevení v červnu 1675 Ježíš zase říká sv. Markétě: "Hle, Srdce, které tak milovalo lidi, že nic nešetřilo až do vyčerpání, aby jim mohlo projevit svou lásku a jako odplatu od většiny z nich přijímá nevděčnost, neúctu, svatokrádeže, chlad a pohrdání v této svatosti lásky. Proto žádám, aby v pátek po oktávu Božího Těla byl zvláštní svátek ke cti mého Srdce a aby věřící v tento den přistoupili k přijímání v duchu smíru a vykonali odprošení jako zadostučinění za hříchy."

Tímto zjevením Ježíš žádá svátek svého Srdce. Je to den zvláštního smíru za lidské hříchy, zejména za nedbalost, chlad a svatokrádeže vůči svátosti lásky. Jelikož tato svátost je ve středu křesťanského života, toto probouzení smyslu pro ni, úcty a lásky vůči ní zase nutně vede k duchovní obnově. A každá duchovní obnova, aby byla trvalá, musí se žít Eucharistií. Koncilová obnova postavila Eucharistii jako oběť, hostinu a stálou přítomnost do centra církevního života. A proto Pavel VI. v listě k jihoamerickým biskupům, kteří se sešli na eucharistickém kongresu v Quitě, spojuje pobožnost k Srdci Ježíšovu s eucharistickou pobožností.

Avšak v pokoncilovém období se setkáváme s jakýmsi protiřečením v uctívání Eucharistie. Koncil postavil Eucharistii do středu církevního života, a přece citelně upadá její uctívání jako svátosti skutečné Ježíšovy přítomnosti. Adorace jako výraz uctívání a vyznávání víry a lásky se stále víc zanechává; nevěnují se jí ani ti, kteří by už svým povoláním měli projevovat vděk za tuto přítomnost. Umenšuje se cit čistoty svědomí, s jakou je třeba přistupovat k sv. přijímání, a tím se zvětšuje necitelnost až po svatokrádeže. Koncil se zvláštní láskou odhalil tajemství vzkříšeného Ježíše Krista, aby byl živým centrem živé Církve. Cožpak to nestačí nořit se do tajemství Ježíšova Srdce? Proč potom začala vadnout pobožnost k tomuto srdci? Teologickým prohloubením a prožitou praxí ji musíme opět přivést k rozkvětu a uvidíme brzy účinky Ježíšových příslibů.

Svatý rok v r. 1975 byl mezi jiným výzvou k obnovení a probuzení pobožnosti k Ježíšovu

Srdci. Ne náhodou ho otevřelo vojákovu kopí. Ono je pramenem spasení a posvěcení. Toto Srdce je pramenem církve - svátosti, nevysychajícího proudu lásky, která nás osvobozuje, posvěcuje, obohacuje novým, božským životem.

Chyťme se prostředků milosti, které nám nabízí Lásky! Vážně pochopme Kristovo přání, výčitky a nabídky!

Cožpak bychom nemohli i na současné pokolení vztahovat výčitku proroka Ezechiela: “Synu člověka, tito muži přijali do srdcí modly a postavili před sebe osidlo hříchů” (Ez 14,3)?

Zjevme jim Božské Srdce, aby se od modelů vrátili k živému Bohu! Oživme zasvěcení rodin Ježíšovu Srdci! Vykupitel ve středu rodiny bude jejím Spasitelem. Není obnovy rodin bez božských energií, které vyvěrají jen z Kristova Srdce. Nešetřme se v šíření úcty k Ježíšovu Srdci a uvidíme, že nejsme sami ve svých apoštolských úsilích. On bude s námi. Bez něho nemůžeme nic učinit v zázračné práci na spáse.

Svatý rok 1975 a oslava poselství z Paray-le-Monial šly časově dohromady. Zdali i to není znakem časů? Otevřme srdce pro toto poselství: “Hle, Srdce, které lidi tak velmi milovalo...!”

+ Franjo Kuharič,
záhřebský arcibiskup

Michal Magone (5)

Pokračujeme ve vyprávění sv. Jana Boska o jeho žáku:

S pevnou vírou, horlivostí a úctou k P. Marii sdružoval Magone vynalézavou lásku k svým druhům. Věděl, že to je nejúčinnější prostředek, kterak rozmnožit lásku k Bohu. Této zásady se držel úspěšně i při nejnepatrnějších příležitostech. Rekreace se zúčastňoval s takovým zápalem, že skoro nevěděl, je-li v nebi či na zemi. Když upozoroval, že se některý druh nemůže dočkat hry, hned mu postoupil své místo a bavil se jinak. Často jsem ho viděl, že upustil od hry s koulemi a ustoupil jinému. Jindy zase seskočil s chůd a pustil na ně druhého, sám pak jeho zábavu pozoroval a poučoval ho, jak má chodit, aby hra byla zábavnější a bez nebezpečí.

Když viděl některého spolužáka zasmušilého, přiblížil se k němu, vzal ho mile za ruku a vyprávěl mu celou kopu rozmarných příhod. Dověděl-li se příčinu zármutku, snažil se ubožáka potěšit dobrou radou, nebo se nabídl za prostředníka mezi ním a představenými nebo jiným druhem. Pokud jen mohl, rád podal vysvětlení, přiskočil na pomoc, přinesl vody, dal do pořádku postel. Činil to vždy s velkou radostí. V zimě trpěl jeden jeho spolužák omrzlinami na rukou a nemohl si hrát ani vykonávat své povinnosti, jak by si byl přál. Magone mu rád vypracoval úlohy, opsal mu je na list, který bylo třeba odevzdat učitelům, pomáhal mu při oblékání, při stlání postele a konečně mu daroval i své rukavice, aby si lépe chránil ruce. Mohl více činit hoch v jeho letech? Při své ohnivé povaze nechal se občas unést výbuchy hněvu. Tu stačilo slovo: “Magone, co to děláš? Je to křesťanská pomsta?” To stačilo, aby se uklidnil. Zkrotl tak, že hned prosil druhého za odpuštění a prosil jej, aby se nad ním nepohoršoval.

Pro takový výbuch hněvu zasloužil si napomenutí jen na začátku pobytu v ústavu. Svým opravdovým úsilím záhy dosáhl toho, že se nejen dovedl opanovat, ale byl mezi svými spolužáky poslem míru. Jakmile vznikl nějaký spor, vrhl se, ač byl malé postavy, mezi zápasící a snažil se je utiшит slovy i skutky. Říkal: “Jsme tvorové rozumní. Má v nás tedy vládnout rozum a ne hrubá síla.” Jindy dodal: “Kdyby Pán Bůh měl každou urážku splácet silou, to by již mnozí z nás nebyli na živu. Když tedy Bůh všemohoucí je milosrdný a těm, kteří ho svými hříchy napadají, odpouští, proč bychom my, ubozí červíčkové, neměli poslouchat rozum a osobní urážku nesnesli bez okamžité pomsty?” Jiným řekl: “Všichni jsme dítkami Božími, tedy navzájem bratři. Kdo se mstí, přestává být dítkem Božím a stává se bratrem satanovým.”

Michal velmi horlivě vyučoval katechismu, ošetřoval nemocné. Dožadoval se, aby směl probdít noc u těch, kteří toho potřebovali. Přítel, jemuž často prokazoval službu lásky, pravil mu jednoho dne: “Můj milý Magone, co bych ti měl učinit, abych se ti odplatil za všechny námahy, jež jsi pro mně podstoupil?” - “Nic,” odpověděl mu, “než abys jednou své bolesti obětoval Pánu Bohu na zadostučinění za mé hříchy.”

Druhý chovanec, velmi rozpustilý, připravil představeným trpké chvíle. Byl tedy svěřen vlastní péči Magonově, aby se pokusil přivést ho na správnou cestu a na správné myšlenky. Michal se dal hned do práce. Především se snažil s ním spřátelit: o rekreaci býval s ním, občas jej obdaroval, psával mu na lístečky dobré rady. Tak se mu podařilo navázat s ním důvěrné styky. Jen o náboženství se mu nikdy nezmínil.

Před svátkem sv. Michala využil Magone příležitosti a nadhodil svému druhovi toto: “Za tři dny máme svátek sv. Michala. Měl bys mne něčím obdarovat.”

“Tot’ se ví, ale je to mrzuté, žes o tom promluvil, chtěl jsem tě překvapit.”

“Připomněl jsem to proto, poněvadž bych rád něco podle své chuti.”

“Ovšem, tak jen mluv, co by sis přál? Vynasnažím se tě uspokojit.”

“Jsi připraven?”

“Pravda.”

“I kdyby tě to něco stálo, udělal bys to?”

“Slibuji, že ano.”

“Tedy, přál bych si, abys mi k svátku sv. Michala přinesl darem dobrou sv. zповěď a budeš-li připraven, i hodné svaté přijímání.”

Jeho přítel se neodvážil zrušit dané slovo a neodvážil se odporovat přátelskému návrhu. Poddal se a zbývající tři dny se vážně připravoval s neobyčejnou zbožností na sv. zповěď. Magone se činil, aby svého přítele dobře připravil na duchovní hody a ve smluvený den oba přistoupili k svátostem k velikému uspokojení představených a na dobrý příklad ostatním.

Magone strávil celý den se svým přítelem v mírné zábavě. Večer mu pravil: “Dnes jsme prožili krásný svátek. Jsem spokojen. Způsobil jsi mně krásnou radost. Jsi i ty spokojen s dnešním svátkem?”

“Ó, ano, jsem úplně spokojen,” odpověděl tázaný, “zvláště proto, že jsem se na všechno dobře připravil. Děkuji ti, že jsi mne k tomu vybídl. Máš-li ještě nějakou dobrou radu, vděčně ji přijmu.”

“Mám pro tebe ještě jednu radu. Dosud jsme oslavili svátek napolo. Chtěl bych též druhou polovici daru. Nějaký čas již není tvé chování jak by mělo být. Tvůj život se nelíbí tvým představeným, mrzí tvé rodiče, svádí tebe, olupuje tě o pokoj duše a pak... nesmíš zapomínat, že jednou budeš skládat účet Bohu za ztracený čas. Od nynějška se vyhybej zahálce! Buď veselý a dobré myslí, jak je ti libo, jen nesmíš proto zanedbávat svou povinnost.”

Přítel již napolo získaný byl přemožen. Stal se věrným Magonemu, vzal si jej za vzor ve věrném plnění povinností a je nyní pílí a chováním pravou potěchou představených.

Snažil jsem se dopodrobna vypsát tento příběh, aby tak vynikla skvělá Michalova láska, a pak proto, abych jej podal tak, jak jej vylíčil jeho zmíněný přítel.

Dosavad jsme vykládali o věcech prostičkách a lehkých, které může každý hravě následovat. Nyní však uvedu několik příhod a bystrých průpovědí, které třeba spíše obdivovat pro jeho rozmarnost a roztomilost. I z toho lze poznat Magoneho dobrotu srdce a odvahu přesvědčení. Tu máte několik příkladů, jichž jsem byl sám svědkem.

Jednoho dne mluvil s kamarády, když tu jeden začal mluvit tak, jak se na křesťana a vychovaného jinocha nesluší. Magone vyslechl pár slov, dal dva prsty do úst a tak silně zahvízdl, že si okolostojící zacpávali uši. - “Co to děláš? Blázníš?” tázal se ho jeden. Magone neodpověděl, ale hvízdal ještě silněji.

“A tomu se říká slušnost?” zase jiný. “To je chování!”

Magone na to odpověděl: “Když si počínáte jako blázni a vedete nepěkné řeči, proč bych nemohl též já bláznit, abych vám v tom překážel? Když vy nedbáte pravidel slušnosti a vedete řeči, které se na křesťana nesluší, proč bych je nemohl porušit já, abych něco takového překazil?”

“Tato slova,” ujišťuje později přítel, “byla pro nás pořádnou sprchou. Podívali jsme se na sebe a nikdo se neodvážil pokračovat. Od toho času jsme před Magonem dávali pozor na řeč ze

strachu, aby nám nepopletl rozum hrozným hvízdáním.”

Jindy doprovázel svého představeného po Turíně. Když přišli na Hradní náměstí (Piazza Castello), zaslechl klení kteréhosi uličníka. Zdálo se, že pozbyl rozumu. Neuvážil, kde je, v jakém nebezpečí, ale dvěma skoky byl u bohorouhače, vlepil mu pár facek a zvolal: “Tak se vyslovuje jméno Boží?” - Ale kluk byl silnější. Nedbal na mravní naučení, ale podrážděn křikem druhů, veřejnou urážkou a krví, řinoucí se mu z nosu, vrhl se na Magona. Padaly facky, kopance, rány, že sotva dechu popadali. Naštěstí ředitel přiskočil a měl co dělat, aby práce od sebe odtrhl a sjednal uspokojivý smír. Když se Michal vzpamatoval, poznal, že způsob, kterým chtěl napravit hříšníka, nebyl správný. Litoval, že se tak unáhlil, a slíbil, že napříště bude rozvážnější a spokojí se působit přátelským slovem.

Jindy zase mluvili chovanci o věčnosti pekelných muk. Jeden žertovně prohodil: “Doufám, že se tam nedostanu, ale kdyby to muselo být, jakáž pomoc, musím mít strpení...!” Magone se tvářil, jakoby to neslyšel. Odešel pro zápalky. Jakmile je našel, vrátil se, škrtl a podržel pod rukou druhá, který před chvílí prohodil nerozumnou poznámku. Ten pocítil oheň, trhl sebou a vykřikl: “Co děláš? Zbláznil ses?” - “Ale, ne,” odpověděl Magone, “chtěl jsem jen vyzkoušet tvou hrdinskou trpělivost. Právě jsi řekl, že bys vydržel i v pekle, kde jsou věčné plameny; nechápu, proč máš takový strach z plamene zápalky, vždyť trvá jen chvílku.” - Všichni se rozesmáli, jen dotyčný vážně pravil: “To je tedy v pekle opravdu zle.”

Jednou ráno se ho snažili druhové přemluvit, aby šel s nimi ke zpovědi jinam, k neznámému zpovědníkovi. Vytasili se s tisícerými důvody. - “Ne, nepůjdu nikam bez dovolení představených. Ostatně, nejsem žádný lupič. Jenom lupiči se ustavičně bojí, že je četníci poznají, a vyhledávají místa a lidi, kteří je neznají. Mám svého zpovědníka, jemu se beze strachu vyznám z malých i velkých hříchů. Chcete-li za každou cenu jinam ke zpovědi, je to znamením, že buď zpovědníka nemilujete, nebo máte na svědomí těžké hříchy. Buď si tomu jakkoliv, jednáte špatně, že bez dovolení představených vycházíte z domu. Máte-li důvody změnit zpovědníka, vyberte si některého z těch, kteří přicházejí zpovídat každou sobotu a svátek do Oratoře.”

Za celý čas pobytu v ústavu šel Magone jen jednou na prázdniny. Potom ani na mé naléhání nechtěl, ač ho čekala matka a sourozenci, které něžně miloval. Když se ho kdosi tázal po příčině, vždy se usměvavě vytočil. Konečně svěřil své tajemství svému důvěrníkovi: “Šel jsem jednou na několik dní, víckrát to již neučiním, nebudu-li donucen.”

“Proč ne?” tázal se ho přítel.

“Poněvadž tam jsou stará nebezpečí, známá místa, hry a přátelé, kteří mne táhnou, abych žil jako kdysi. A to já nechci!”

“Uděláš si pevná předsevzetí, že budeš doma uplatňovat, co nám poradili před odchodem představení.”

“Dobré předsevzetí je jako mlha, která se rozplyne, čím déle žiji mimo ústav. Rady vystačí na několik dní a pak se přátelé postarají, abych na ně zapomněl.”

“Tedy podle tebe by již nesměl nikdo na prázdniny.”

“Nu, podle mého, ať si jde na prázdniny, kdo se cítí dosti silným na nebezpečí. Já se necítím. Jsem vždy přesvědčen, že bychom viděli mnohé, jak odjíždějí na prázdniny s andělskými křídly a vracejí se s ďábelskými růžky, kdybychom jen mohli nahlédnout do nitra.”

Za Magonem docházel občas jeho starý známý, kterého chtěl Michal přivést na správnou cestu. Ten se jednoho dne vymlouval mimo jiné, že zná toho a toho, který již dlouho o náboženství nedbá. “A přece je zdravý, tlustý a vede se mu dobře.” - Magone vzal přítele za ruku a zavedl jej k vozkovi, který právě skládal stavební materiál. Pravil: “Vidíš toho osla vpředu? Též on je zdravý a tlustý a nikdy se nezpovídal, myslím, že ani do kostela nechodil. Chceš být takový jako to zvíře, které nemá nesmrtelnou duši ani rozum? Musí sloužit svému pánu a až dodělá, jeho mršina pohnojí pole.” - Přítel byl zahanben a již nikdy se neodvážil podobně mluvit a nevytasil se již s tak nízkými námitkami proti náboženství.

Pominu podobné případy. Dostačí uvedené, aby byla zřejmá jeho dobrota srdce a mohutný

odpor k zlému, který ho strhoval k projevům horlivosti, když šlo o to, aby zabránil hříchu.

Sv. Jan Bosko

(Pokračování přístě)

Zamilovat se do jeho přítomnosti...

(K poselství z Medžugorje z 25. 9. 1995)

Eucharistie je svátost Lásky, extrémní lásky, lásky, která se dává, až z toho umírá. Tato Boží láska k nám by byla nesnesitelnou, vždyť my jsme totálně handicapováni v našich schopnostech milovat a nechat se milovat; ano, byla by nesnesitelnou, kdyby se Bůh neskrýval, kdyby si nezahaloval tvář ve Svátosti. Bůh se skrývá v hostii, abychom Ho hledali a abychom Ho postupně nalézali. Někteří svatí nemají jinou stravu než Eucharistii, a její přijetí je vždy uvádí do extáze lásky. Takže, jak nás o to prosí svatá Panna, musíme přijmout tuto pokornou přítomnost a zamilovat se do ní... Jak postupně poroste naše láska, stane se náš život mší, stane se hostií a my budeme přetvořeni v Něho, staneme se láskou.

Adorace Nejsv. Svátosti je prodloužením slavení Eucharistie. Ježíš nám ji nabízí v Církvi už několik století současně s úctou ke svému probodenému Srdci, abychom se mohli vystavit Jeho přítomnosti, důvěrně se s ní seznámit. Je to jako vystavit se slunci na pláži; je to vyzářování Jeho lásky, které nás do hloubky ošetřuje. Tolik uzdravení, jako v Lurdech, je vázáno na výstav Nejsv. Svátosti!

Maria nás mlčky zve, abychom šli za našimi kněžími a žádali je o čas adorace ve farnosti, tak, aby naše kostely se staly místy uzdravení těla Církve a světa. Dnešní svět, který množí místa vyzářování zla a smrti, potřebuje vyzářování eucharistického slunce Života.

Bratr Efraim

Návrat k adoraci 3

Dokončení promluvy arcibiskupa K. Brauna z č. 40-41

Adorace

“V pravém smyslu” chápala eucharistii jedna žena, o které teď budu vyprávět. Přišla na to, že při eucharistické adoraci není důležité ani její trvání, ani vznešené myšlenky a zvláštní pocity. To všechno Pán nechce a nepotřebuje, chce jen nás samotné, takové, jací jsme. Chce naši oddanost. Tato paní říká: “Šla jsem do kostela ke svatostánku, tak jak jsem byla, s nákupní taškou plnou salátu, brambor, chleba a masa.

Šla jsem k Pánu, úplně obyčejně ve všedních šatech, se svým unaveným tělem a se svou zemdlenou duší, se srdcem plným starostí o rodinu, o malé i o “velké” a o všechny, kteří mi občas svěřují své problémy - blízké i vzdálené.

Šla jsem k Pánu, v dešti, šedými ulicemi pod šedým nebem, přinést mu všechnu šed', která naplňovala mou duši a můj život... Očekával mne, tam, kde očekává všechny, které povolal - ženy a muže, děti a mladistvé všech staletí.

Čekal na mne... a já jsem mu neřekla, co jsem mu chtěla říci: že život je tvrdý, že děti mě unavují, že mě otravuje začínat každý den pořád stejnou nudnou prací, tyto jednoduché věci, které nedělám ráda a se kterými člověk nikdy není u konce... Neřekla jsem, že často sním o útěku, o cestování, o knihách, o hudbě, o básních...

Neřekla jsem mu o všech svých úzkostech, svých potřebách, o celé té bídě světa, která těžce doléhá na naše srdce i ramena a snad nejtíže na ženy v domácnosti, jejichž muži jsou bez práce...

Neřekla jsem mu nic z toho, vždyť je tady a ví všechno.

Řekla jsem mu jen “díky”. Dík za to, že je tu, s námi, chudými lidmi tohoto konce století, tak jako tu byl, tehdy prostý mezi svými krajany v Galileji a Judeji. Dík za to, že ho nikdy neomrzí naše slabost, naše hříšnost - a naše vzpoura.

Ne, neřikala jsem mu o své nouzi... Řekla jsem mu jen “děkuji”. A šla jsem domů, pracovat ve své domácnosti, vařit polévku, práť prádlo... Šla jsem domů šedými ulicemi, pod šedým nebem... ale v mé duši už nebyla žádná šed'...”

Cesta ke skutečné a trvalé obnově

Nebylo by i naše vnitrocírkevní klima lepší, kdyby bylo víc křesťanů tohoto typu? Modlících se, adorujících křesťanů? “Ne tak moc kritizovat, víc se modlit!” řekla mi nedávno jedna selka z Allgau. Ne tolik kritizovat, víc se modlit a adorovat! Naše doba - což to není doba kompetence nekompetentních, to zn. čím méně kdo chápe, tím hlasitěji křičí, nebo správně švábsky: čím menší mozek, tím hlasitější kdákání! - je plná zahořklých a frustrovaných, agresivních a přespříliš kritických lidí. Napadají všechny a všechno, obžalovávají a kritizují, většinou kromě sebe samých. Jistě, mnoho v církvi a ve státě si žádá obnovu, ale máme-li dospět ke skutečné a trvalé obnově, musíme s obnovou začít nejdříve u sebe; musíme ustoupit od své arogance, své pýchy a domýšlivosti, své vlastní žlučovitě zahořklosti; musíme se sklonit k prostotě všech těch malých, které Pán blahoslaví, a kteří svou obětí a modlitbou jsou skutečnými obnoviteli církve a světa; klaněním se Nejvyššímu musíme najít správný vztah k Bohu, k sobě i ke druhým. Až jednou my všichni ti důležití křiklouni a kritikové se svými siláckými slovy a chmurnou zahořklostí budou dávno zapomenutí - a pravděpodobně vydechneme úlevou - památka na všechny obyčejné lidi, kteří se modlí a vzývají, zůstane zachována jako požehnání pro nás pro všechny. Protože, jak právem říká francouzská filozofka Madeleine Debré: “Dnes je modlitba největším dobrodiním, jaké lze světu prokázat.”

Moc a potřebnost adorace

Návrat k modlitbě, k adoraci je nutností, je nezbytnou pomocí v současné době. Jen uctívání Boha, radikální obrácení k Bohu a uznání jeho vlády nás mohou zachránit, abychom nepropadli modlám své doby a nepodlehli dalším tlakům.

Církev je hlavně a především modlící se církev - ne diskutující, ne politizující, ale modlící se, adorující církev. Vzývání, Boží chvála, oslava Boha, to je specifikum, to je pozoruhodné v církvi a na církvi. Vzdáváme tuto chválu zástupně a ve jménu celého lidstva. A i kdyby bylo jen málo lidí, kdo se na zemi ještě Bohu klaní; i kvůli tomuto málu by svět nebyl ztracen a vydán záhubě.

V jedné staré knize o svaté mešní oběti je psáno: “Kdyby už nebyla žádná mše, svět by zanikl.” To se zdá přehnané. A přesto tato výpověď není tak nesprávná. Dokud na této zemi existuje modlitba a klanění - a nejvyšší měrou se to děje v Eucharistii - je svět, lidstvo otevřené Bohu, a tím i spáse.

Historik, filosof a básník Reinhold Schneider psal jednou o síle modlitby v dějinách a říká tam asi toto: Nevíme, jak by probíhaly dějiny světa, kdyby bývalo bylo víc modlitby. Nevíme, jak budou světové dějiny probíhat dál, bude-li modlitby ještě víc nebo ještě méně. V každém případě modlitbou znamenáme sílu. Stalin se jednou vysmíval papeži a říkal s úsměvem: Kolik divizí má papež? Na to můžeme jen říci: papež nemá žádné divize tanků, ale mnoho divizí modlících se lidí. A pak píše Reinhold Schneider v jedné ze svých básní: těmto lidem se ještě může podařit oddálit meč, který je nad našimi hlavami.

Kdo z nás by nevěděl, kolik a jak strašných mečů se dnes vznáší nad našimi hlavami a jak naléhavá je tedy modlitba?

Otázka, která je nám kladena, otázka štěstí nebo neštěstí lidstva zní: v tomto rozhodování mezi obrácením k Bohu a připoutáním se ke světu, rozhodneme se pro to, co nese a zúrodňuje všechno naše snažení pro svět, rozhodneme se pro adoraci? “Už není daleko den, kdy lidstvo bude mít na vybranou mezi sebevraždou a uctíváním Boha” (Peirre Teilhard de Chardin).

Tato naše dnešní slavnost by nás měla dovést k rozhodnutí adorovat. Jakou to má hodnotu, o tom se nejlépe přesvědčíme, když si klekneme a budeme vzývat Pána.

Pak nám možná dojde, co vyznal velký muž modlitby, jezuita P. Alfred Depl, popravený nacisty v Berlíně - Plotzensee:

“Chleba je důležitý, svoboda je důležitější, nejdůležitější je nezlomná věrnost a nepřerušovaná adorace.”

přel. M. Mrázková

“Naléhavá potřeba nové evangelizace v Rakousku”

V 38. čísle Světla na str. 9 v úvodu článku “Mariánské zjevení” jsme podali stručnou zprávu o Mezinárodní teologické letní akademii v Aigen v Hor. Rakousku ve dnech 28.-31. srpna 1995. V poslední době dolehly hlavně na církve v Rakousku těžké zkoušky. Účastníci teologické akademie v Aigen považují za svou povinnost uveřejnit toto prohlášení:

1. Církve v Rakousku se ocitla uprostřed rozhořčeného kulturního boje, který nevede stát, ale četné sdělovací prostředky a kulturní instituce.

2. K nejdůležitějším zbraním tohoto boje patří tupení, pomluvy, zesměšňování, lež a záměrná desinformace, týkající se obsahu víry, církve a jejích dějin, papeže, biskupů a učitelského úřadu. Sdělovací prostředky, politika a agnostické iniciativy se nezřídka vměšují do vnitrocírkevních záležitostí a rozhodování. V současné době má církev sotva možnost odpovědět a představit se v masmédiích.

3. Část členů a hodnostářů církve se stále více podřizuje nelegitimní pravomoci sdělovacích prostředků, zanedbává obranu nevinných, podřizuje obsah víry kritériím přijatelnosti a mínění většiny a za řešení problémů považuje uklidnění veřejnosti.

4. Teologové a tvůrci veřejného mínění dělají z nadpřirozené skutečnosti církve záležitost čistě církvepolitickou, mediálně-politickou, demokratickou, psychologickou, demoskopickou a sociologickou.

5. Rozšířený nesouhlas s papežem, s učitelským úřadem a s učením víry celé církve, zvláště v otázkách morálky a uspořádání církve, se pro věřící stal nesnesitelným pohoršením, na jehož odstranění musí neprodleně pracovat všichni biskupové, jednomyslně a spolu s papežem jako učitelé a svědci Kristovy pravdy.

6. Biskupové, kněží a věřící musí rozhodně odmítnout každý pokus o štěpení církve a každou sobeckou nadutost, která by poškozovala jednotu a řád církve.

7. Nedávno provedené “lidové hlasování” (Volksbegehren) bylo pro jednotu církve škodlivé, jeho návrhy a implikace se často odchylovaly od učení víry, jeho průběh byl nekontrolovatelný a jeho výpovědi neupřímné.

8. Události posledních měsíců jsou důkazem naléhavé potřeby evangelizace Rakouska.

9. Na velké jubileum r. 2000 a roky přípravy před ním se díváme jako na zvláštní dobu milosti a obrácení. S radostí očekáváme návštěvu Sv. otce v Rakousku.

10. Marii, Matce církve, svěřujeme svou církev v Rakousku, aby se utrpení, zkoušky a bezpráví proměnily v nový pohled na církve a ke spáse lidí.

Papež je nenahraditelný

Četli jsme...

Po zveřejnění každé papežské encykliky se ozve mnohohlasý nesouhlas patentovaných teologů a intelektuálů, kteří se rozhořčují nad “duchovním tyranstvím” - slova, která použil švýcarský teolog Hans Küng.

Václav Bělohradský postoupil o pár letůk výše, používá pro encykliku Evangelium vitae výraz “inkviziční, absolutistický, téměř teroristický tón”. Inflace slov tímto dosáhla svého vrcholu, zdůrazňujíc papežovu zásadní nelidskost, zvláště když v Evangelium vitae opakuje církevní odmítnutí umělého přerušování těhotenství, sebevraždy a eutanázie.

“Malý je ten, kdo má jen malý cíl.” Ale ne velikým je ten, který si sám vybere za soupeře velikána a je přesvědčen o tom, že se tím pasoval na velikánovu úroveň. Žasnu pokaždé nad kritikami, které jsou papežovi adresovány. K čemu tedy slouží papež a církve, ne-li k neustálému opakování nezaměnitelné doktríny církve? Měl by pak papež nějaký smysl, kdyby začal “převlékat kabát” politika a jako on se neustále honil za poslední módou a “přesvědčeními” doby, které jsou momentálně “in”?

Drž se ševče svého kopyta - ať každý dělá svou práci - politik ať “čenichá” v proudech doby a papež ať odmítá “čenichat” proudy doby a opakuje permanentní a neměnitelné hodnoty.

Nebude na škodu si připomenout smysl slov. Tyran, který nemá k dispozici žádný násilný prostředek k tomu, aby přinutil vzpurné hříšníky ke kajícímu, není tyranem. Je možná kazatelem, který ukazuje cestu svědomí, v nejhorším případě guru, ale nikdy ne diktátorem. Přes všeobecný úpadek morálky se Václav Bělohorský nezabývá problémy, jak tomuto úpadku čelit, ale naopak se cílevědomě věnuje polemice s nejvyšší morální autoritou. Za nařčení papeže z “téměř teroristického tónu” by se měl omluvit, tím spíše, že všichni můžeme každý den vidět, co je terorismus...

Svatý otec dělá pouze to, co dělat má. A jeho chování je tím méně diskutovatelné, čím méně může dnes někoho nutit, aby jej byl poslušen. Jako pevný bod ve světě plném rozporů, nejasností a zmatků je papež nenahraditelný.

Z dopisu J. Švancara, Švýcarsko

(Lidové noviny, 2.10.1995)

Promoce biskupa Karla Otčenáška

“Zdařilé svatováclavské intermezzo” bychom mohli nazvat udělení čestného doktorátu pedagogických věd královéhradeckému biskupovi Karlu Otčenášskovi.

Vysoká škola pedagogická zvolila k předání této zasloužené akademické pocty svátek svatého Václava jistě ne náhodou. Chtěla tak zdůraznit slavnostnost tohoto aktu, který nemá zůstat bez odezvy při budování vysokého učení pedagogického ve východních Čechách. Bohoslužba, která v katedrále Svatého Ducha promoční úkon předcházela, a které se zúčastnil ministr školství, zástupci ministerstva kultury, společenského života a akademické obce nejen naladila přítomné na to, co následovalo - dalo nadcházejícímu dění větší váhu právě tím, že se děkovalo za tuto docela prozaickou událost také Bohu. On je to, kdo vede nejen běh dějin, ale moudře režíruje i životní příběhy jednotlivců.

A nebylo náhodné i to, že k této příležitosti organizátoři zvolili seminární kostel, kde nový doktorand krátce před svým zatčením v roce 1950 působil jako vicerektor. Mezi přítomnými byl i apoštolský nuncius Giovanni Coppa, arcibiskup Graubner, světlí biskup Josef Kajnek a brněnský prelát Ludvík Horký. Když za zvuků fanfár v doprovodu promotora vstoupil do lodi kostela biskup Otčenášek, bylo vidět na jeho tváři, že prosí Všemohoucího, aby ocenění, které mu bylo po zásluze nabídnuto, posloužilo k oslavě trojjediného Boha. Stejně tak se určitě modlil, když ho před více než 40 lety vedli policisté k vynesení rozsudku 13 let za “špionážní styky s Vatikánem”... Rektor fakulty docent Richterek ve své alokuci zdůvodnil rozhodnutí vědecké rady k udělení čestného doktorátu Mons. Otčenášskovi ne pouze zásluhami doktoranda, o kterých nikdo nepochyboval, ale i tím, že akademická obec Vysoké školy pedagogické potřebuje mít alespoň duchovně ve svém středu někoho, kdo bude garantovat prioritu duchovních hodnot. A když pan biskup skládal slib věrnosti, předepsaný promočním rituálem, na připravené insignie, bylo všem jasné, že on tento slib už dávno naplňoval věrností pravdě, spravedlnosti a lásce s křesťanskou samozřejmostí. Katedrou, ze které o těchto nezbytných hodnotách hovořil, byly v prvních letech kněžství školní učebny, kazatelna a otcovské setkávání se svými farníky. Jako biskup svědčil o nich nejprve před soudem a ve vězeňských celách a potom tři roky jako zaměstnanec mlékárny v Opočně. Nezůstal dlužen Boží pravdě nic, i když ji nemohl hlásat od biskupské katedry, ale zvěstoval ji v poloprázdných kostelích třeba jen několika lidem v severočeském pohraničí.

V přednášce, kterou se nově promováný doktorand představil akademické obci, rozvedl do šíře i hloubky řecké “paidagogos”, slovo, které označuje toho, “kdo doprovází mladého člověka na cestě za vzděláním, za všestrannou zralostí”. “Celý soubor knih Starého zákona ukazuje,” řekl biskup Otčenášek, “jak Bůh doprovází malý a mladý hebrejský národ na cestě k plnosti duchovních hodnot, jež se pak uskutečnila v Kristu.”

Podotkl mimo jiné, že “přijetí této akademické pocty jsem dlouho zvažoval. Rozhodl nakonec tento důvod: Přijímám ji jako ocenění zásadní změny poměrů v naší vlasti. Nastala nová doba, doba svobody.”

A bylo to tak spontánní, když uprostřed svých myšlenek o transcenci člověka a o tom, jak má tuto svou schopnost projevat v životě, pozvedl oči k nástěnnému obrazu Panny Marie a podal přítomným katechezi o biblickém výjevu, který znázorňuje. Tímto nečekaným gestem dosvědčil, že je rozeným pedagogem a dovede využít každé příležitosti ke sdělení důležitých skutečností.

Gratulace, květiny, stisky rukou, přátelská setkání u recepčního stolu byla pěkným dozněním slavnosti, o jejíž duchovní a bratrské atmosféře žádný nepochyboval. A jistě si mnozí přáli, aby Církev měla stále přístup na akademickou půdu s poselstvím Evangelia a hlásáním Kristovy pravdy. Je to vždycky známka kulturní vyspělosti národa, když se v plnosti respektují všechna práva člověka a když slovo Kristovy nauky je základem všeho, co utváří lidský život.

Foto Pavel Rišera